

Funded by
the European Union

ARMENIAN
NATIONAL PLATFORM
EASTERN PARTNERSHIP CIVIL SOCIETY FORUM

ՊԱՇՏՊԱՆԻՐ ՔՈՍԱՐԱԾՔԸ : ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ : ԶԼՄ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ : ՏԱՐԱԾՔԸ ԵՎ ՄԱՐԴԻԿ :
ՄԵՐ ՄԱՍԻՆ :

**“ՊԱՇՏՊԱՆԻՐ ՔՈՍԱՐԱԾՔԸ”
ՏԵՂԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԸ,
ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՈՂԱԿԱՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԵՎ ԻՆՏԵՆԵՐԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ
ՈՒ ԶԱՆԳՎԱԾԱՅԻՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ
ԱՂԵՏՆԵՐԻ ԴԵՄ**

**ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԻՐ ՏԱՐԱԾՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆԸ**

**“Պաշտպանիր քո տարածքը” (ՊՔՏ Նախագիծ)
առցանց գործիք վտանգի մասին հաղորդելու
և աղետները կանխարգելելու համար**

**“Պաշտպանիր քո տարածքը”
ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ (ՄԱՐԶԱՅԻՆ)**

կայք էջերի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

**ՍՏԵՂԾՄԱՆ ԵՎ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ ԳՈՐԾԵԼՈՒ
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅԱՆ**

ՀԱՄԱՌՈՏ ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

**ՈՒՊԱՐԿԻՐ ՔՈՍԱՐԱԾՔԻ Պաշտպանությանն ՈՒՊՎԱԾ
ՔՈ Հաղորդագրությունը**

Երևան, 2023

**1. ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԻՐ ՏԱՐԱԾՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆԸ**

1.1 20-րդ դարի վերջում և 21-րդ սկզբին բնական աղետները այսպես, թե այնպես դիպչեցին մեր մոլորակի երկու միլիարդ բնակիչների, մարդկության մոտ մեկ երրորդին: Աղետներից տուժածների թիվը այդ ընթացքում կազմեց ավելի քան 20 միլիոն մարդ:

Բնական աղետների դասերը, ներառյալ 1988 թ. դեկտեմբերի 7-ի Սպիտակի երկրաշարժը Հայաստանում, ինչպես նաև առաջին դասերը, որոնք արդեն իսկ քաղվել են վերջերս (2023 թ. փետրվարին) Թուրքիայում և Սիրիայում տեղի ունեցած երկրաշարժերի հետևանքներից և 2023 թ. ջրհեղեղներից, որոնք ջրածածքի տակ էին առել աշխարհի շատ երկրների զգալի տարացքներ,

ցուցահանում են, որ ողբերգական հետևանքների ծավալները մասամբ կանխորոշված են աղետների կառավարման ազգային համակարգերի անկատարելիությամբ, համայնքների ոչ բավարար ներգրավմամբ աղետների ռիսկերի կառավարմանը, ինչպես նաև մարդկանց գիտելիքների և նույնական վարքի հմտությունների ոչ բավարար մակարդակով աղետների սպառնալիքի դեպքում և բուն աղետների ժամանակ:

1.2 Երկրներին, նրանց առանձին մարզերին և տարածքներին ներգործող շատ բնական և այլ աղետներից հնարավոր կլինե՞ր խուսափել, եթե նրանց տարածքները կանոնավոր կերպով պահպանվեին (նվազեցվեին հաճախ կրկնվող հավանական աղետների ռիսկերը):

Այդ տարածքներում ապրող շատ մարդիկ հաճախ տեղյակ էին այն ռիսկերի մասին, որոնց իրենք ենթարկվում էին, քանի որ այդ ռիսկերը ակնհայտ էին և շատ հաճախ կրկնվող:

Ռիսկերի հետ կապված իրավիճակների մասին մարդկանց իրազեկությունը, այնուամենայնիվ, հազվադեպ է հանգեցնում դրանց վերացմանը ուղղված օգտակար գործողությունների (միջամտության):

Մի կողմից, քանի որ տարածքների պահպանմանը (հավանական աղետների ռիսկերի նվազեցմանը) ուղղված կանխարգելիչ գործողությունները բավարար չեն լուսաբանվում զանգվածային լրատվության միջոցների (ԶԼՄ-ների) կողմից: Ավելին, քանի դեռ տեղի չի ունեցել աղետը, ԶԼՄ-ներին ընդհանուր առմամբ չեն հետաքրքրում “Տեղական Բնակչության Գիտելիքները”, որոնք “տրոլոյուն” են դառնում միայն աղետից հետո:

Որպես հետևանք՝ եթե չկա լուսաբանում ՋԼՄ-ների կողմից “Տեղական Բնակչության Գիտելիքները” առկա ռիսկերի մասին դուրս են մնում կանխարգելիչ գործողություններ իրականացնելու վերաբերյալ որոշումներ ընդունելու համար պատասխանատու քաղաքական գործիչների ուշադրության տեսադաշտից, և **որոշում ընդունողները առաջնություն չեն տալիս տարացքի աջակցությանը:**

Մյուս կողմից, քանի որ **չկա տեղեկատվության ավտոմատ փոխանցման համակարգ** այն անձից, որը **տեղյակ է** վտանգների մասին, նրան, **ով պատասխանատու է դրանց վերացման համար:**

Եվ երրորդ՝ քանի որ դպրոցականները և երիտասարդությունը, ամբողջությամբ առած, համարյա չեն ներգրավված (կամ թերի են ներգրավված) տեղական վտանգների նույնականացման գործընթացներում և դրանց վերաբերյալ տեղեկատվության ավտոմատ փոխանցման համակարգերի գործունեությանը (եթե այդպիսի համակարգեր ստեղծված են):

Դրա հետ մեկտեղ, ժամանակակից պայմաններում երիտասարդները, որոնք տիրապետում են համապատասխան հմտությունների և հաջողությամբ գործում են տեղեկատվական և ինժեներական տեխնոլոգիաների ոլորտում, այն պայմաններում, եթե նրանք ձեռք բերեն անհրաժեշտ գիտելիքներ աղետների ռիսկերի նվազեցման բնագավառում, կարող են կառուցողական ներգրավվեն տեղեկատվության փոխանցման ժամանակակից տարացքային (մարզային, համայնքային) համակարգերի մշակման և արդյունավետ գործունեության ապահովման գործընթացներում՝ ինչպես աղետների վտանգների մասին հաղորդման և աղետների կանխարգելման, այնպես էլ յուրաքանչյուրի՝ իր տարացքի պաշտպանությանը և դրա կայուն զարգացման ապահովմանը ակտիվ մասնակցության համար, ինչպես նաև իրենց համայնքի (մարզի, երկրի, ամբողջությամբ առած) գործունեության տարբեր բնագավառներում հաջող գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ առաջնորդի հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման համար:

«Պաշտպանիք Քո Տարածքը» (ՊՔՏ) կայք էջի նպատակն է՝ հավաքել հաղորդագրություններ քաղաքացիներից և օգտատերերից՝ վտանգների առկայության հետ կապված իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են հայտնաբերվել իրենց տարածքում (գյուղում, քաղաքում, շրջանում, մարզում), և փոխանցել դրանք *իրավասու մարմիններին՝* վտանգների վերացմանը և ռիսկերի նվազեցմանը ուղղված համապատասխան գործողություններ իրականացնելու, և *տեղական ՋԼՄ-ներին՝* հետագա գործողությունները դիտարկելու (հսկելու) համար: ***

.....

***) Պետք է նշել, որ ՊՔՏ կայք էջը չի փոխարինում արտակարգ իրավիճակներում (ԱԻ) ներգրավվող ինստիտուցիոնալ ծառայություններին: Այդ դեպքերում անհրաժեշտ է

հաղորդել սպառնացող (անխուսափելի) վտանգի մասին՝ զանգահարելով արտակարգ իրավիճակների տեղական ծառայության համապատասխան համարներով:

.....

ՊՔՏ Կայք էջերը աղետների կանխարգելման արդյունավետ գործիք դարձնելու համար կարևոր է **տեղական հասարակությանը (համայնքին) ներգրավել** ոչ միայն դրանց օգտագործմանը, այլև **դրանց ստեղծմանը:**

1.3 Ինչպես հետևում է «Պաշտպանիք Քո Տարածքը» նախագծի (ՊՔՏ նախագիծ) տրամաբանությունից և բովանդակությունից՝ **Նախագծի հիմնական խաղացողներ (կողմեր) են** հանդիսանում՝ *մի կողմից*, տեղական քաղաքացիական պաշտպանության համապատասխան կառույցները, տեղական համայնքը և տեղական բնակչությունը, *մյուս կողմից*, դպրոցները (ավագ դասարանների աշակերտները և ուսուցիչները), ինչպես նաև՝ տեղական զանգվածային լրատվության միջոցները (ՁԼՄ):

Ինչպես սովորական (առօրյա) պայմաններում, այնպես էլ արտակարգ իրավիճակներում, երբ Նախագծի վերոնշյալ խաղացողները (կողմերը) բախվում են ամենօրյա կյանքում և տեսանելի ապագայում մարդկային գործունեության բոլոր բնագավառներում բազմաթիվ խնդիրների լուծման անհրաժեշտության հետ, **պահանջվում է իրենց շարժառիթների (մոտիվացիայի) նշանակալից ուժեղացում և գործողությունների կոնկրետացում:**

➤ ՊՔՏ նախագծի իրականացմանը **դպրոցների ներգրավման համար**, իբրև առաջին քայլ, **լավագույն շարժառիթ է (մոտիվացիա է) հանդիսանում՝** կոնկրետ դպրոցի վարչակազմի, ուսուցիչների, աշակերտների և նրանց ծնողների ներգրավումը իրենց դպրոցի անվտանգության հետ կապված յուրահատուկ Պիլոտային Նախագծի համատեղ իրականացմանը:

➤ Հաշվի առնելով, որ դպրոցները առավելապես տեղավորված են համայնքների տարացքներում, բնակելի թաղամասերին սերտ մոտավորության, որտեղ, գլխավորապես, բնակվում են աշակերտների ծնողները, ՊՔՏ նախագծի հաջող իրականացման կարևոր բաղադրամաս է դառնում՝ **բնակչության լայն զանգվածների ներգրավումը** իբրև աղետների ռիսկերի նվազեցման գործընթացների ակտիվ մասնակիցների, ներառյալ **ըստ իրենց բնակվելու վայրի տարացքային համայնքներում**, և, ինչպես վերը նշված է՝ աշակերտների ծնողների ներգրավումը իրենց կոնկրետ դպրոցի անվտանգության հետ կապված յուրահատուկ Պիլոտային Նախագծի համատեղ իրականացմանը:

➤ ՊՔՏ նախագծի խնդիրներից մեկը, որը նպատակաուղղված է «Պաշտպանիք Քո Տարածքը» (ՊՔՏ) տարածաշրջանային Կայք էջի գործողության օպտիմիզացմանը, հանդիսանում է **տեղական զանգվածային լրատվության միջոցների (ՁԼՄ) դրդումը՝ առավել արդյունավետ օգտագործել ՊՔՏ Կայք էջը**, առավել ևս, որ աշխարհի վերջին տասնամյակների փորձը ցույց է տալիս, որ շատ երկրներում անհրաժեշտ է նշանակալի կատարելագործել հակազդեցությունը խոշոր արտակարգ իրավիճակներին բոլոր երեք

վուրբում. կանխարգելիչ միջոցառումների, օպերատիվ դիմակայման և վերականգնման՝ **իշխանությունների, ՁԼՄ-ների և քաղաքացիների միջև համագործակցության ուժեղացման միջոցով:**

1.4 Ինչպես հետևում է նախորդ 1.1, 1.2 և 1.3 կետերի բովանդակությունից, ժամանակակից պայմաններում հասարակությունների տարերային, տեխնադին, էկոլոգիական, կենսաբանական և այլ աղետներից խոցելիության նվազեցման և դրանց պատրաստվածության բարձրացման կարևորագույն ուղղություններից մեկն է հանդիսանում աղետների վտանգների մասին հաղորդման և դրանց կանխարգելմանն ուղղված առցանց գործիքների մշակումը և դրանց արդյունավետ գործունեության ապահովումը, որոնք ուղղված կլինեն տեղական բնակչության գիտելիքների և դպրոցների, ինչպես նաև զանգվածային լրատվության միջոցների (ՁԼՄ) աղետների դեմ ներգրավման նախաձեռնմանը, արտակարգ իրավիճակներում իշխանությունների, ՁԼՄ-ների և քաղաքացիների միջև հաղորդակցական - տեղեկատվական համագործակցության ուժեղացմանը:

1.4.1 Այնպիսի տարացքային **առցանց գործիքների**, ինչպիսիք է **“Պաշտպանիր Քո Տարացքը (ՊՔՏ) Կայք Էջը”**, մշակման և կանոնավոր գործունեության երաշխավորման համար, որը նպատակաուղղված է տեղական բնակչության և դպրոցների ներգրավմամբ տեղական ռիսկերի մասին գիտելիքների բարձրացմանը, նախաձեռնված էր **LoKSAND** նախագիծը: **Ինչպես արդեն վերը նշված է. “Նախագծի հիմնական խաղացողներ (կողմեր) են հանդիսանում՝ մի կողմից** տեղական Քաղաքացիական պաշտպանության համապատասխան կառույցները, տեղական համայնքը և տեղական բնակչությունը, **մյուս կողմից** դպրոցները (ավագ դասարանների աշակերտները և ուսուցիչները), ինչպես նաև՝ տեղական զանգվածային լրատվության միջոցները (ՁԼՄ):

Խոշոր ռիսկերի կառավարման Եվրոպական միջտարածաշրջանային գիտական և կրթական կենտրոնը (այսուհետ՝ ՌԿԵԿ - ECRM), Երևան, Հայաստան իր աշխատանքը LoKSAND ծրագրի շրջանակներում սկսել է որպես գործընկեր - կենտրոն, հիմնվելով Նախագծի համակարգող – կենտրոնի (CUEPS, Ռավելո, Իտալիա) կողմից սիրալիբ կերպով ներկայացրած տեղեկատվական և մեթոդական բնույթի փաստաթղթերի վրա, հաշվի առնելով Հայաստանի յուրահատկությունները: Որոշ օբյեկտիվ պատճառների

հետևանքով աշխատանքը Նախագծի վրա ՌԿԵԿ-ի կողմից 2021 թ. ընդհատվեց և որոշվեց հետաձգել մինչև 2022-2023 թթ:

Մենք որոշեցինք 2023-ից սկսած ինքնուրույն մշակել նոր, վերափոխված պիլոտային Նախագիծ, հաշվի առնելով Հայաստանի յուրահատկությունները, այն է՝

“ՏԵՂԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԸ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՈՂԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԵՎ ԻՆՏԵՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ ՈՒ ԶԱՆԳՎԱԾՍՅՒՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ԴԵՄ”։ (Տարացքային առցանց գործիքների (“Ուշտպանիք Քո Տարացքը” (ՊՔՏ) կայք էջի մշակման և արդյունավետ գործունեության ապահովման բնագավառում կառուցողական գործունեությանը դպրոցականների և ուսանողների ներգրավում տեղեկատվական և ինժեներական տեխնոլոգիաների միջոցով):

Բնականաբար, մեր կողմից առաջարկված, մշակվող նոր, վերափոխված պիլոտային Նախագիծը նոր որակ է ներմուծում նախորդ նախագծի հիմքում ընկած գաղափարների մշակման մեջ, և նպատակաուղղված է, առաջին հերթին, կառուցողականության և պատճառաբանվածության բարձրացմանը ներգրավելու համար դպրոցականներին և ուսանողներին տարացքային առցանց գործիքների (ՊՔՏ Կայք էջերի) գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը՝ վտանգների մասին հաղորդման և աղետների կանխարգելման համար, իր տարացքի պաշտպանության գործում յուրաքանչյուրի պատասխանատվության բարձրացման և ակտիվ մասնակցության համար:

Նոր Նախագծի մշակումը անց է կացվում, հաշվի առնելով CUEPS-ի առժեքավոր փորձը, նկատի առնելով Եվրոպական առժեքները: Սակայն աջակցության գործընթացը չի հանդիսանում միակողմանի հաղորդակցական գործընթաց, միաժամանակ դա՝ համագործակցության գործընթաց է, որը հիմնվում է հիմնահարցերի փոխանցման, փորձի և արդյունքների փոխանակման վրա:

1.4.2 Նախագծի արդյունավետությունը առավելապես կանխորոշվելու է դպրոցականների և ուսանողների պատճառաբանվածության (մոտիվացիայի), կառուցողական ներգրավման և պատրաստվածության աստիճանով, ինչը հանդիսանում է կանոնավոր լուծում պահանջող խնդիր:

Բարեբախտաբար, Հայաստանում դպրոցական մակարդակով ստեղծված են տեղեկատվական և ինժեներական բնագավառներում հաջողությամբ գործող եզական կառույցներ. “ԹՈՒՄՈՒ” Կառուցողական Տեխնոլոգիաների Կենտրոններ և “ԱՐՄՍՍ” ինժեներական լաբորատորիաներ:

“ԹՈՒՄՈՒ” Կառուցողական Տեխնոլոգիաների Կենտրոններ

“ԹՈՒՄՈՒ” կենտրոնները հանդիսանում են կրթական փորձարարության տարաստեակ տեխնոլոգիաների և հորինման (դիզայնի) հատման գծում, որը համակցում է նորագույն տեխնոլոգիաները տեղական մշակութային ժառանգության հետ և ապահովում է երիտասարդ հայերին անվճար կրթությամբ: “ԹՈՒՄՈՒ”-յում 12-ից մինչև 18 բոլոր տարեկան խմբերի երեխաները ներգրավված են 14 ուսուցանողական նախագծերում, ինչպիսիք են. Անիմացիա, Խաղերի մշակում, Կայք էջերի մշակում, Գծանկարչական դիզայն, 3D Մոդելավորում, Ծրագրավորում, Ռոբոտաստեխնիկա, Երաժշտություն, Գրական ստեղծագործություններ, Ֆիմերի ստեղծում և այլն:

“ԹՈՒՄՈՒ”-յում կիրառվող կրթական մեթոդը հանդիսանում է բարձր նորմուծական (ինովացիոն). դա զետեղված է անկախ ուսուցողական գործունեության, (e-ուսուցման), ձեռքի աշխատանքի սեմինարների և նախագծային լաբորատորիաների միջև: Այդ հիբրիդային կրթական մոդելը օգնում է սովորողներին զարգացնել մի շարք հմտություններ, սկսած թիմային աշխատանքի հմտություններից, նախաձեռնության դրսևորումից և մինչև արդյունավետ հաղորդակցության հմտությունները:

Ներկայումս արդեն բացված են մոտ 20 տեխնիկապես սարքավորված “ԹՈՒՄՈՒ” կենտրոններ Հայաստանի բոլոր մարզերի մեծ քաղաքներում և մոտ 110 “ԹՈՒՄՈՒ” բաժանմունքներ փոքր գյուղական բնակավայրերում: Արդյունքում “ԹՈՒՄՈՒ” նախագիծը դառնավ հասանելի Հայաստանի բոլոր երիտասարդների համար:

Հայաստանի Կառուցողական Տեխնոլոգիաների “ԹՈՒՄՈՒ” Կենտրոնի աջակցությամբ բացվել են միջազգային “ԹՈՒՄՈՒ” Կենտրոններ գործընկեր երկրներում. Փարիզում, Լյուսեմբուրգում, Բեռլինում, Բեյրութում, Լոս-Անջելեսում, Տոկիոյում, Մոսկվայում, Կիևում:

“ԹՈՒՄՈ” Կենտրոնը Փարիզում բացվել է 2019թ. հոկտեմբերի 15-ին Փարիզի քաղաքապետ Աննա Հիդալգոյի նախաձեռնությամբ, որը այցելել էր Երևանը 2018թ. հունվարին: Փարիզյան “ԹՈՒՄՈ”- յում ուսանում են առավել քան 4000 աշակերտ: Փարիզի քաղաքապետը նշել է. **““ԹՈՒՄՈ”-ի օգնությամբ մենք Փարիզի երիտասարդությանը կապահովենք այն ամբողջ գործիքակազմով, որը անհրաժեշտ է ապագա աշխարհը ձևավորելու համար”**.

“ԱՐՄԱՏ” ինժեներական լաբորատորիաները:

Ներկայումս մոտ 10 000 աշակերտ, սկսած 10 տարեկանից, ուսուցանում են իրենց ավելի, քան 300 “ԱՐՄԱՏ” ինժեներական լաբորատորիաներում, որոնք գործում են **միջին և ավագ** դպրոցներում Հայաստանի բոլոր մարզերում և կահավորված են համակարգիչներով, ռոբոտների ստեղծման (հավաքման) համար համալրող մանրամասներով և 3D տպիչներով : Նրանք սովորում են կողավորում, ծրագրավորում և ռոբոտների հավաքում: Դեռ ավելին, նրանք սովորում են հաղթահարել մարտահրավերները բազմաթիվ իրավիճակներում: Ավելի քան 280 դպրոցներից հայ երիտասարդ ինժեներների աշխատանքները Ռոբոտոտեխնիկայի, մասնավորապես 3D Մոդելավորման և ռ 3D Տպման, բնագավառում ներկայացված էին 2019 Digi Tec Expo-յում:

“ԱՐՄԱՏ”-ի կողմից ներկայացրած տեխնոլոգիաների ուսուցման հայկական մոդելը արդեն ներդրված է այնպիսի երկրների դպրոցներում, ինչպիսիք են. **Հնդկաստանը, Եթովպիան, Աֆղանստանը:** Դեռ ավելին, այնպիսի երկրներ, ինչպիսիք են. **Հունաստանը, Բուլղարիան, Լիտվան, Էստոնիան, Բանգլադեշը, Մալայզիան, Բրազիլիան, Իրաքը** և մի քանի այլ երկրներ ևս մեծ հետաքրքրություն են հանդես բերել “ԱՐՄԱՏ” նախագծի նկատմամբ:

Հիմնվելով Հայաստանի բոլոր մարզերի **միջին և ավագ** դպրոցներում ստեղծված և **ի շնորհիվ** կրթության բարձր նորամուծական (ինովացիոն) մեթոդների հաջողությամբ գործող տեղեկատվական և ինժեներական բնագավառներում եզակյան կառույցների. “ԹՈՒՄՈ” Կառուցողական Տեխնոլոգիաների Կենտրոնների և “ԱՐՄԱՏ” ինժեներական լաբորատորիաների հակիրճ նկարագրման վրա; **նկատի առնելով** այնպիսի ուսուցողական կենտրոնների առկայությունը, ինչպիսիք է Լորվա մարզի Դեբեթ գյուղի միջհամայնքային կրթական կենտրոնը, որտեղ շատ գյուղերի աշակերտներ, այլոցից

բացի, մշակում են մոդելների և Կայք էջերի ստեղծման պիլոտային Նախագծեր, որոնք ուղղված են գյուղական համայնքների զարգացմանը,

➤ աշակերտները և ուսանողները, որոնք տիրապետում են զարգացած զանազան հմտությունների, ունեն պատրաստվածության և պատճառաբանվածության բարձր աստիճան, որը բավարար է հաջող ներգրավման համար աղետների կանխարգելման տարացքային ՊՔՏ կայք էջերին մոբիլ հեռախոսների միջոցով վտանգների մասին հաղորդման գործընթացներին, ինչպես դա նախատեսված է LoKSAND նախագծի մեթոդաբանությամբ,

➤ սակայն “ԹՈՒՄՈՂ”-ի և “ԱՐՄԱՏ”-ի եզակյանությունը հանդիսանում է նրանում, որ աշակերտները և ուսանողները տիրապետում են Ռոբոտոտեխնիկայի բնագավառում թիմային աշխատանքի ահրաժեշտ հմտությունների և փորձի, ներառյալ անօդաչու թռչող սարքերի և գործողությունների լայն շրջանակ ունեցող զանազան գետներեսի ռոբոտների կառուցման բնագավառում:

Այսպիսով, տվյալ կոնկրետ մարզի տարացքին բնորոշ հավանական վտանգների ճշտորոշ տեսակավորման և նկարագրման խնդիրը նաև լայն հնարավորություններ է բացում ներգրավելու համար դպրոցականներին և ուսանողներին ինչպես թռչող սարքերի և գետներեսի ռոբոտների կառուցման և օգտագործման համար վտանգների բացահայտման և դրանց հետևման նպատակով, այնպես էլ ավելի ակնադիտական և լիակատար տեղեկատվության փոխանցման և ռիսկերի մասին հաղորդման համար վերափոխված տարացքային (մարզային) “ՊՔՏ Կայք էջին”, ներառյալ մարդկանց համար դժվար հասանելի տարացքներից և վտանգավոր վայրերից,

➤ աշակերտները այնպիսի ուսուցողական կենտրոններից, ինչպիսին է միջհամայնքային կրթական կենտրոնը Դեբեդում, կարող են ևս ներգրավվել մեր կողմից առաջարկվող վերափոխված Նախագծի շրջանակներում ստեղծվող տարացքային (մարզային) “ՊՔՏ Կայք էջի” առցանց գործիքի կատարելագործմանը, հաշվի առնելով կոնկրետ մարզի և համայնքների յուրահատկությունները.

Վերոշարադրյալը լավագույն պատճառաբանվածություն (մոտիվացիա) կձառայի ներգրավելու համար աշակերտներին և ուսանողներին կառուցողական գործունեության

մեջ տեղեկատվական և ինժեներական տեխնոլոգիաների միջոցով աղետների ռիսկերի նվազեցման և սեփական տարացզի պաշտպանության բնագավառում:

Եվ քանի վոր «ԹՈՒՄՈ՝ Կառուցողական Տեխնոլոգիաների Կենտրոնները և «ԱՐՄԱՍ» ինժեներական լաբորատորիաները ստեղծված են և հաջողությամբ գործում են Հայաստանի բոլոր մարզերում, առաջարկվող նոր վերափոխված պիլոտքյին Նախագծի արդյունքները և արժեքավոր փորձը ընտրված մարզի օրինակով կարող են հաջողությամբ ներդրվել հանրապետության բոլոր մարզերում:

Իր հերթին, ի շնորհիվ Հայաստանի «ԹՈՒՄՈ՝ և «ԱՐՄԱՍ» կառույցների սերտ համագործությանը գործընկեր երկրների համանուն կառույցների հետ, CUEPS-ի, Ռավելո, Իտալիա փորձը LoKSAND նախագծի մշակման և ներդրման գործում, ինչպես նաև ECRM-ի, Երևան, Հայաստան փորձը առաջարկվող վերափոխված Նախագծի շրջանակներում, հաշվի առնելով տեղեկատվական և ինժեներական տեխնոլոգիաների բնագավառում «ԹՈՒՄՈ՝-ի և «ԱՐՄԱՍ»-ի աշակերտների կառուցողական հնարավորությունները, կարող են փոխանցվել վերը նշված գործընկեր երկրներին, ինչպես նաև այլ շահագրգիռ երկրների:

1.4.3 Սույն 1-ին. բաժնում (կետեր՝ 1.1, 1.2 և 1.3) նշված խնդիրների լուծման ուղիներին մենք մի քիչ ավելի մանրամասն կանդրադառնանք ստորև՝ տվյալ փաստաթղթի 3-րդ բաժնում, իսկ մինչ այդ, հաջորդ 2-րդ բաժնում *հակիրճ ղիտարկենք ՊՔՏ տարածաշրջանային կայք էջի բովանդակությունը:*

2. «Պաշտպանիք քո տարածքը՝՝ ՄԱՐԶԱՅԻՆ կայք էջերի ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

2.1 Կայք-էջը *բացատրում է* կայքի նշանակությունը, *պարունակում է* «ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԸ», հաղորդագրության փոխանցման մեխանիզմները և իսկ հաղորդագրության հետ կապված հետագա գործողությունները:

.....

ԻՆՉԻ՞ ՄԱՍԻՆ ՀԱՂՈՐԴԵԼ: ԻՆՉՊԵ՞Ս ՀԱՂՈՐԴԵԼ:

Ո՞Վ Է ՈՒՂԱՐԿՈՒՄ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ԻՆՉ Է՞ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՆՈՒՄ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ:

.....

ԼՐԱՅՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՌԻՍԿԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՎՈՂ
ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ:

ՀԵՏԵՎՈՒՄ ՁԵՐ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՍՏԱՆԱԼՈՒՆ ՀԱՋՈՐԴՈՂ
ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ:

2.2 Կայք էջը պարունակում է նաև ճանաչողական տեղեկատվություն տարածքի և մարդկանց մասին, աղետների ռիսկերի նվազեցմանը, ապրելու (կենսալու), ուժերի և միջոցների արդյունավետ գործադրման և տուրիզմի զարգացման համար տարածքի գրավչության բարձրացմանը ուղղված գործուն քայլերի մասին:

.....

ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԵՐԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆԸ ՈՒՂՂՎԱԾ
ԳՈՐԾՈՒՆ ՔԱՅԼԵՐԻ ՄԱՍԻՆ:

ԶԼՄ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ:

ԻՐԱԶԵԿՈՒՄ ՀԱՎԱՆԱԿԱՆ, ՏՎՅԱԼ ՏԱՐԱՑՔՈՒՄ ՀԱՃԱԽԱԿԻ ԿՐԿՆՎՈՂ ԱՂԵՏՆԵՐԻ
ՌԻՍԿԵՐԻ ՄԱՍԻՆ:

.....

ՏԱՐԱԾՔԸ ԵՎ ՄԱՐԴԻԿ:

.....

.....

ԳՈՐԾՈՒՆ ՔԱՅԼԵՐԻ ՄԱՍԻՆ՝ ՈՒՂՂՎԱԾ.

- ՏԱՐԱՑՔԻ ԳՐԱՎՉՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆԸ
 - ԱՊՐԵԼՈՒ (ԿԵՆԱԼՈՒ) ՀԱՄԱՐ,
 - ՈՒՇԵՐԻ ԵՎ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ԳՈՐԾԱԴՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ,
- ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ՏՈՒՐԻԶՄԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆԸ:

.....

ՄԵՐ ՄԱՍԻՆ:

2.3 “Պաշտպանի քո տարածքը” (ՊՔՏ) ունիվերսալ տարածաշրջանային (մարզային) կայք էջի բովանդակությանը, ինչպես նաև դրա մշակման և կանոնավոր և արդյունավետ գործելու հետ կապված հարցերին (Հայաստանի օրինակով) ավելի մանրամասն անդրադարձ է արվում սույն աշխատության հաջորդ` 3-րդ բաժնում:

**3. ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐ,
ՈՐՈՆՔ ՊԵՏՔ Է ՄՇԱԿՎԵՆ,
ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ԵՆԹԱԿԱ ԵՆ ԼՈՒԾՄԱՆ
“Պաշտպանի քո տարածքը” (ՊՔՏ) ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ (ՄԱՐԶԱՅԻՆ)
Կայք էջերի
ՍՏԵՂԾՄԱՆ ԵՎ ԿԱՆՈՆԱՎՈՒ ԳՈՐԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ**

3.1 Նպատակահարմար է այստեղ ներկայացնել նշված ուղղությամբ արված քայլերի և *արդեն մշակված առաջնահերթ փաստաթղթերի* հակիրճ տեսությունը: Այնուհետև, հաջորդ 3.2 կետում հակիրճ քննարկվում են *մասամբ մշակված և մշակման ենթակա* լրացուցիչ փաստաթղթեր:

3.1.1 Հաշվի առնելով Հայաստանի յուրահատկությունները, որոշված են խնդիրները, մեթոդական և տեղեկատվական բնույթի անհրաժեշտ փաստաթղթերը և սպասվելիք արդյունքները, ինչպես նաև պիլոտային տարածաշրջանը (մարզը), որի համար պետք է մշակվի “Պաշտպանի քո տարածքը” տարածաշրջանային (մարզային) կայք էջը:

3.1.2 Մշակված են երեք բավականին ծավալուն փաստաթուղթ. “Առաջնորդող ցուցումներ “Պաշտպանի քո տարածքը” (ՊՔՏ) կայք էջ ստեղծելու համար”, որոնք անհրաժեշտ են շահագրգիռ կողմերի համար ՊՔՏ կայք էջի առաջիկա ներկայացումների ժամանակ պարզաբանելու Նախագծի էությունը, ՊՔՏ կայք էջի ստեղծման, կառավարման և օգտագործման մեխանիզմները, “Տեխնիկական առաջադրանք Հայաստանի համար “Պաշտպանի քո տարածքը” (ՊՔՏ) ունիվերսալ տարածաշրջանային (մարզային) կայք էջերի ստեղծման համար”, ինչպես նաև *հենց այս փաստաթուղթը` “Պաշտպանի քո տարածքը”* տարածաշրջանային (մարզային) կայք էջերի Հայաստանի համար ստեղծման և կանոնավոր գործելու անհրաժեշտության համառոտ հիմնավորում:

➤ *Առաջին փաստաթուղթը (N1)՝ վերնագրված է՝*

“Առաջնորդող ցուցումներ “Պաշտպանի քո տարածքը” (ՊՔՏ) կայք էջ ստեղծելու համար” - (ՏԵՂԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԸ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՈՂԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԵՎ

ԻՆՏԵՆՆԵՐԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ ՈՒ ԶԱՆԳՎԱԾՍՅՒՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ԴԵՄ”:

N1 փաստաթուղթը մշակված է ՍԼԱՅԴՆԵՐԻ տեսքով, 62 էջից, հայերեն և անգլերեն:

Փաստաթուղթը բավական նույնական կերպով լուսաբանում և արտացոլում է Հայաստանի առանձնահատկությունները, ամբողջությամբ առած, դրա հետ մեկտեղ, դա իր բնույթով համապարփակ (ունիվերսալ) է և կարող է օգտագործվել Հայաստանի ցանկացած տարածաշրջանի (մարզի) համար, հաշվի առնելով դրա առանձնահատկությունները, ինչպես նաև այլ շահագրգիռ եկրների համար:

N1 փաստաթուղթը պարունակում է՝

- Հնարավոր պարզաբանումներ, որոնք կարող են պահանջվել շահագրգիռ կողմերի համար համապարփակ (ունիվերսալ) տարածաշրջանային (մարզային) ՊՔՏ կայք էջի առաջիկա ներկայացումների ժամանակ “Առաջնորդող ցուցումների” տարբեր կետերի վերաբերյալ, այդ թվում՝ Նախագծի էության, ՊՔՏ կայք էջի ստեղծման, կառավարման և օգտագործման մեխանիզմների վերաբերյալ:

- ՊՔՏ կայք էջի խնդիրների լուսաբանում:

- Քաղաքացիների (ՊՔՏ կայք էջի օգտատերերի) կողմից կազմվող և ուղարկվող հաղորդագրության ձևի մասին այն իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կապված են իրենց տարացքում (գյուղում, քաղաքում, շրջանում, մարզում) իրենց կողմից հայտնաբերված ռիսկերի առկայության հետ:

- Առաջարկություններ հաղորդագրության ձևավորման վերաբերյալ, հաշվի առնելով տվյալ պիլոտային տարածաշրջանի բնութագրերը:

➤ **Երկրորդ փաստաթուղթը (N2)**, ինչպես արդեն վերը նշված է, մշակված է՝ որպես ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ Հայաստանի համար “Պաշտպանիք քո տարածքը” (ՊՔՏ) ունիվերսալ տարածաշրջանային (մարզային) *կայք էջերի* ստեղծման համար”, հաշվի առնելով դրա հետագա կոնկրետացումը, նկատի առնելով Հայաստանի համապատասխան տարածաշրջանների առանձնահատկությունները, *և վերնագրված է՝*

“ՊԱՇՏՊԱՆԻՐ ՔՈ ՏԱՐԱԾՔԸ” - ՏԵՂԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԸ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՈՂԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԵՎ ԻՆՏԵՆՆԵՐԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ ՈՒ ԶԱՆԳՎԱԾՍՅՒՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ԴԵՄ”:

“Պաշտպանիք Քո Տարածքը” (ՊՔՏ) - առցանց գործիք վտանգի մասին հաղորդելու և աղետները կանխարգելելու համար:

“ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ՊՔՏ ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ (ՄԱՐԶԱՅԻՆ) *կայք էջերի* ՍՏԵՂԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ”.

ՈՒՊԱՐԿԻՐ ՔՈ ՏԱՐԱԾՔԻ Պաշտպանությանն ՈՒՊՈՎԱԾ ՔՈ Հաղորդագրությունը:

N2 փաստաթուղթը մշակված է հայերեն (15 էջից) և անգլերեն (13 էջից):

Տեխնիկական առաջադրանքը մշակելիս և, առաջին մոտեցմամբ, ՊՔՏ ունիվերսալ տարածաշրջանային (մարզային) *կայք էջերը ստեղծելիս*, մենք, այլոց թվում, **դեկավարվել ենք նաև այն գաղափարներով**, որոնք մեզ սիրալի կերպով տրամադրել էր Նախագծի գործընկեր՝ Մշակույթային ժառանգության եվրոպական համալսարանական կենտրոնը (Ռավելլո, Իտալիա): Եվ թեպետ համապատասխան փաստաթղթերը իտալերենով էին, այնուամենայնիվ նրանք բավական օգտակար գտնվեցին:

- Անհրաժեշտ է նշել, որ ՊՔՏ *կայք էջի* հիմնական նպատակին, խնդիրներին և կառուցման տրամաբանությանը համապատասխանող մինիմալ պարտադիր բաժինների հետ միաժամանակ մեր կողմից փաստաթղթի **Հայաստանյան տարբերակում նախատեսված են լրացուցիչ բաժիններ, որոնք կոչված են** բարձրացնել տեղեկատվական տարողությունը և ձգողականությունը, և, դրանով իսկ, *խթանել ՊՔՏ կայք էջի հաճախումը և օգնել գտնել լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ* ապահովելու համար կայք էջի կանոնավոր գործունեությունը և կատարելագործումը (տես վերոշարադրյալը սույն փաստաթղթի 2.2 կետում).

➤ **Երրորդ փաստաթուղթը (N3) հենց այս փաստաթուղթն է՝** “Պաշտպանիք քո տարածքը”՝ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ (ՄԱՐԶԱՅԻՆ) կայք էջերի Հայաստանի համար ՍՏԵՂԾՄԱՆ ԵՎ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ ԳՈՐԾԵԼՈՒ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ:

N3 փաստաթուղթը մշակված է հայերեն (18 էջից) և անգլերեն (14 էջից):

3.1.3 Հայաստանի համար ՊՔՏ (Պաշտպանիք Քո Տարածքը) Ունիվերսալ Տարածաշրջանային (մարզային) *Կայք էջի* Մշակում:

Հայաստանի համար ՊՔՏ ունիվերսալ տարածաշրջանային (մարզային) *կայք էջի* մշակման և հետագա կատարելագործման համար մենք պայմանագիր ենք կնքել հայկական “G DESIGN” GROUP Company կազմակերպության հետ, որը նշված բնագավառում մի շարք աշխատանքների հետ մեկտեղ 2020 թ. կատարել է նաև 2 նախագիծ Եվրոպայի Խորհրդի համար, որոնք արժանացել են բարձր գնատականի:

Վերը նշված Տեխնիկական առաջադրանքի հիման վրա մշակված Հայաստանի համար ՊՔՏ ունիվերսալ տարածաշրջանային (մարզային) *կայք էջը* ժամանակավոր տեղակայված է ըստ <http://protect.landing.am/administrator> հասցեի:

3.2 Սույն փաստաթղթի 3.1 կետում բերվում է ՊՔՏ ունիվերսալ տարածաշրջանային (մարզային) *կայք էջի* մշակման և հետագա կատարելագործման համար անհրաժեշտ, մեր կողմից *արդեն մշակված առաջնահերթ փաստաթղթերի* հակիրճ տեսությունը:

Իսկ այստեղ՝ կետ 3.2 –ում հակիրճ դիտարկվում են *մասամբ մշակված և մշակման ենթակա լրացուցիչ փաստաթղթեր*, որոնք անհրաժեշտ են ՊՔՏ (Պաշտպանիք Քո Տարացքը) նախագծի հիմնական խաղացողների (կողմերի) մոտիվացիայի (շարժառիթների) նշանակալից ուժեղացմանը և գործողությունների կոնկրետացմանը (հստակեցմանը) նպատակաուղղված նախագծերի իրականացման համար:

«Պաշտպանիք Քո Տարածքը» (ՊՔՏ) նախագծի հիմնական խաղացողների (կողմերի) և նրանց՝ Նախագծի իրականացմանը ներգրավելու համար մոտիվացիայի (շարժառիթների) նշանակալից ուժեղացման ուղիների մասին հակիրճ ասվում է սույն փաստաթղթի 1.3 կետում:

Հիմնվելով 1.3 կետում շարադրվածի վրա, մենք, ՊՔՏ նախագծի շրջանակներում, սկսել ենք մշակել, առաջին մոտեցմամբ, երեք ներքոնշյալ լրացուցիչ պիլոտային նախագծերը, որոնք ուղղված են բարձրացնելու մոտիվացիան (շարժառիթները) և կոնկրետացնելու գործողությունները ՊՔՏ նախագծի երեք հիմնական խաղացողների (կողմերի). դպրոցների (դպրոցի վարչակազմի, ուսուցիչների, աշակերտների և նրանց ծնողների); բնակչության լայն զանգվածների, ներառյալ ըստ իրենց բնակվելու վայրի տարացքային համայնքներում; տեղական զանգվածային լրատվության միջոցների (ՁԼՄ):

3.2.1 “Հատուկ տեստեր դպրոցի վարչակազմի, ուսուցիչների, աշակերտների և նրանց ծնողների համար, ուղղված բնական, տեխնածին և այլ բնույթի արտակարգ իրավիճակներից դպրոցների և այլ կրթական հաստատությունների անվտանգության գնահատմանը”:

Նախագծի արդյունքները կարող են հիմք ծառայել մշակելու համար հիմնական հանձնարարությունները, ուղղված դպրոցների խոցելիության նվազեցմանը, դպրոցի անձնակազմի, աշակերտների և նրանց ծնողների պատրաստման բարձրացմանը արտակարգ իրավիճակներում նույնական գործողությունների, ինչպես նաև կոնկրետ աղետներին նախապատրաստվելու պլանների վերանայմանը և կատարելագործմանը:

3.2.2 “Բնական աղետների և այլ բնույթի արտակարգ իրավիճակների դեպքում բնակչության առաջնահերթ գործողությունները ըստ իրենց բնակվելու վայրի տարացքային համայնքներում”:

Նախագիծը առաջարկում է աղետներին նախապատրաստվելու և դրանց արձագանքելու բնակիչների (ռեզիդենտների) շահագրգռվածության բարձրացմանը ուղղված նոր գաղափարներ, ինչպես նաև առաջարկում է հաճախարականներ, ուղղված իրենց նեգրավմանը տարացքային համայնքներում աղետների ռիսկերի նվազեցման գործընթացներին՝ աղետներին կայունության բարձրացմանը նպատակաուղղված տարացքային համայնքների բնակիչների համապատասխան կազմակերպությունների ստեղծման միջոցով:

Իրենց համագործակցությունը և տեղական ինքնակառավարման, տարացքային կառավարման մարմինների և կենտրոնական կառավարության օգնությունը:

Բնակիչների նախապատրաստությունը հակազդելու աղետներին. “ինքնօգնություն” և “փոխօգնություն”:

(Որոշ մոտեցումներ հիմնահարցի լուծմանը):

3.2.3 “Արտակարգ իրավիճակներում իշխանությունների, զանգվածային լրատվության միջոցների (ԶԼՄ) և քաղաքացիների միջև հաղորդակցական-տեղեկատվական համագործակցության վերլուծությանը և ուժեղացմանը նպատակաուղղված հանձնարարականներ”:

Ճգնաժամային (տագնապալից) հանգամանքներում հասարակայնության հետ հաղորդակցական և տեղեկատվական աշխատանքի վիճակի վերլուծություն:

Որոշ հանձնարարականներ արտակարգ իրավիճակներում հասարակայնության հետ հաղորդակցական և տեղեկատվական աշխատանքի բարելավման վերաբերյալ:

4. Ամփոփելով, ևս մեկ անգամ նշենք, որ՝ «Պաշտպանիք Քո Տարածքը» (ՊՔՏ) կայք էջի նպատակն է՝ հավաքել հաղորդագրություններ քաղաքացիներից և օգտատերերից՝ վտանգների առկայության հետ կապված իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են հայտնաբերվել իրենց տարածքում (գյուղում, քաղաքում, շրջանում, մարզում), և փոխանցել դրանք *իրավասու մարմիններին՝* վտանգների վերացմանը և ռիսկերի նվազեցմանը ուղղված համապատասխան գործողություններ իրականացնելու, և *տեղական ԶԼՄ-ներին՝* հետագա գործողությունները դիտարկելու (հսկելու) համար: Դրա հետ մեկտեղ հաղորդագրության հեղինակին տրամադրվում է մեխանիզմ հետևելու համար հաղորդագրության հետ կապված հետագա ձեռնարկվող գործողություններին: ***

Ինչպես վերը նշված է, ՊՔՏ Կայք էջերը աղետների կանխարգելման արդյունավետ գործիք դարձնելու համար կարևոր է տեղական հասարակությանը (համայնքին) *(և հատկապես երիտասարդներին, որոնք տիրապետում են համապատասխան հմտությունների և հաջողությամբ գործում են տեղեկատվական և ինժեներական տեխնոլոգիաների ոլորտում)*, ներգրավել ոչ միայն դրանց օգտագործմանը, այլև դրանց ստեղծմանը և արդյունավետ գործելու ապահովմանը: :

ՊՔՏ Կայք էջը *բացատրում է կայքի նշանակությունը, նկարագրում է* ըստ տիպերի տվյալ տարացքին բնորոշ առավել հաճախ առաջացող իրավիճակները, որոնք կապված են առաջացող վտանգների և հավանական ռիսկերի հետ, որոնք իրենց հերթին կարող են ներգրավել վտանգների հետ կապված այն իրավիճակները, որոնց մասին հաղորդագրություն են ուղարկում քաղաքացիները (օգտատերերը), *պարունակում է*

«Հաղորդագրության Ձևը», հաղորդագրության փոխանցման մեխանիզմները և իսկ հաղորդագրության հետ կապված հետագա գործողությունները:

Հրապարակման ենթակա հաղորդագրությունների կանխավ ստուգումը, ինչպես և վտանգավոր իրավիճակների գնահատման չափանիշների տարածումը ՊՔՏ Կայք էջը կդարձնեն առավել արդյունավետ:

ՊՔՏ Կայք էջի գործունեությունը առավել արդյունավետ կդարձնեն և կխթանեն մամուլի կողմից դրա ընդունումը՝ մի կողմից Քաղաքացիական պաշտպանության հետ համագործակցության սահմանում արժանահավատության հաստատման համար, մյուս կողմից դպրոցների հետ՝ չափանիշների տարածման համար:

ՊՔՏ Կայք էջը նաև իմացական տեղեկատվություն է պարունակում տարացքի և մարդկանց մասին, տվյալ տարացքում հավանական, հաճախ կրկնվող աղետների վերաբերյալ, այն արդյունավետ քայլերի մասին, որոնք ուղղված են աղետների ռիսկերի նվազեցմանը, տարացքում ապրելու համար գրավչության բարձրացմանը, ջանքերի և միջոցների ներդրմանը, տուրիզմի զարգացմանը:

Այստեղ նպատակահարմար է ևս մեկ անգամ նշել, որ՝

“Պաշտպանիք քո տարածքը” (ՊՔՏ) կայք էջ ստեղծելու համար “Առաջնորդող ցուցումները” պարունակում են նաև՝

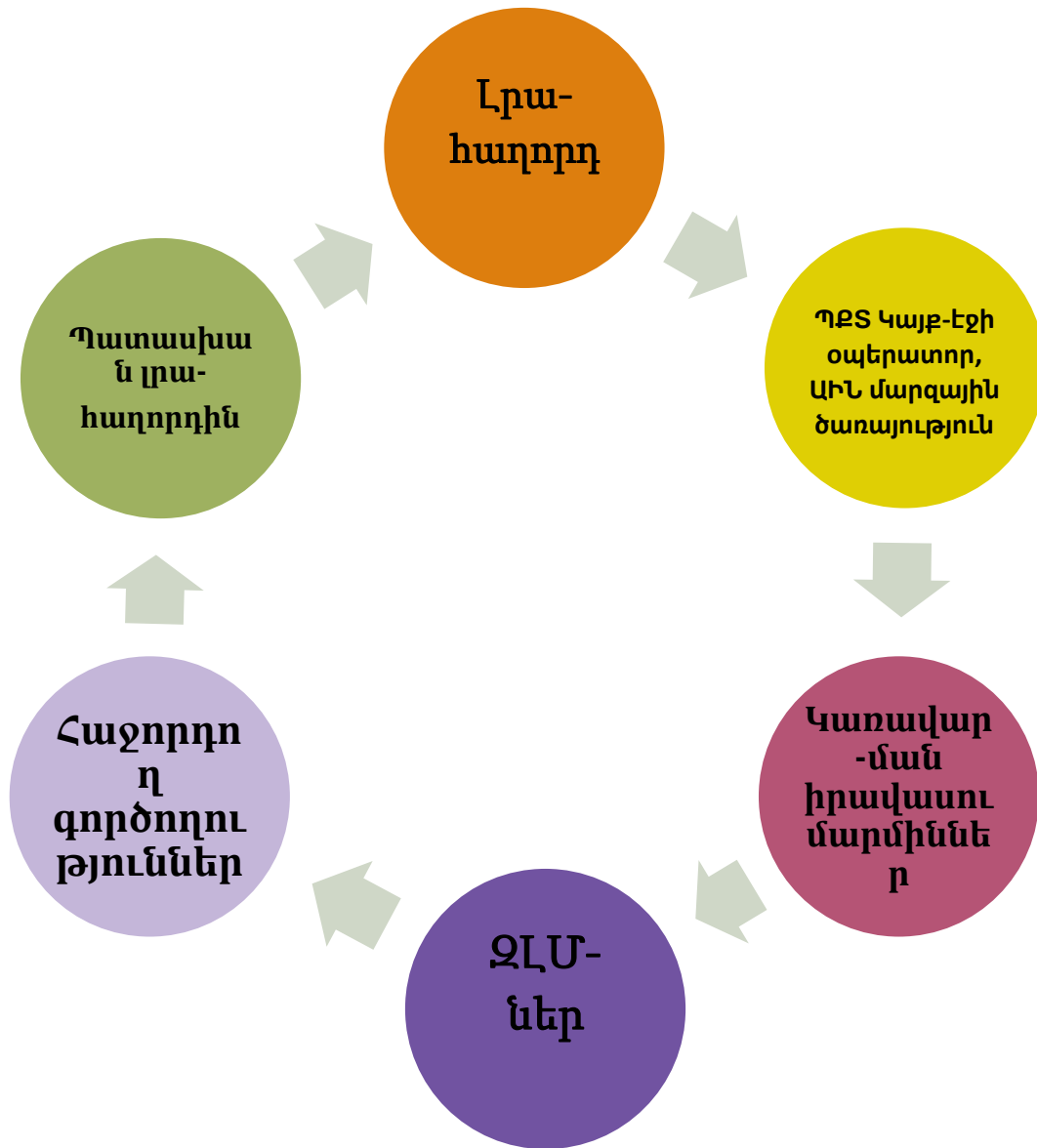
Հնարավոր պարզաբանումներ, որոնք կարող են պահանջվել շահագրգիռ կողմերի համար համապարփակ (ունիվերսալ) տարածաշրջանային (մարզային) ՊՔՏ կայք էջի առաջիկա ներկայացումների ժամանակ “Առաջնորդող ցուցումների” տարբեր կետերի վերաբերյալ, այդ թվում՝ Նախագծի էության, ՊՔՏ կայք էջի ստեղծման, կառավարման և օգտագործման մեխանիզմների վերաբերյալ:

ՊՔՏ կայք էջի խնդիրների լուսաբանում:

Քաղաքացիների (ՊՔՏ կայք-էջի օգտատերերի) կողմից կազմվող և ուղարկվող հաղորդագրության ձևի մասին այն իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կապված են իրենց տարացքում (գյուղում, քաղաքում, շրջանում, մարզում) իրենց կողմից հայտնաբերված ռիսկերի առկայության հետ:

Առաջարկություններ հաղորդագրության ձևավորման վերաբերյալ, հաշվի առնելով տվյալ պիլոտային տարածաշրջանի բնութագրերը:

Իրենց Տարածքի Պաշտպանությանն Ուղղված Քաղաքացիների (Լրահաղորդների) Հաղորդագրության Շարժման Լրիվ Պտույտը!

Ցիկլը (Բոլորապտույտը) ներառում է՝

- Լրահաղորդի կողմից հաղորդագրության ուղարկումը:
- ՊՔՏ կայք էջի օպերատորի կողմից հաղորդագրության ընդունումը և դրա ստուգումը ԱԻ մարզային ծառայության կողմից:
- Հաղորդագրության փոխանցումը կառավարման իրավասու մարմիններին:
- Հաղորդագրության ուղարկումը ՉԼՄ-ներին:
- Հաջորդող գործողությունների ձեռնարկում :
- Պատասխանի ուղարկում լրահաղորդին: